

DEĞERLENDİRMELER

OĞUZ OYAN

Taksim'de 1 Mayıs?

soL ve Kemal Okuyan ısrarla vurguluyor: Mekandan daha önemli olan içeriktir. Dahası, emek mücadelesi yılın bir gününe sıkıştırılmaz. Ve 1 Mayıs, yasak savma aracına dönüştürülemez.

Gerçekten, Türkiye'nin gündeminin içte ve dışta gericiğin ve emperyalizmin kuşatmasıyla bu denli sıkıştırıldığı, sendikacılığın bitirildiği, işsizliğin tırmandığı, taşeronlaşmanın kamu istihdamını dahi teslim aldığı, yargının iktidarın/sermayenin tam buyruğuna sokulduğu, Suriye-Irak üzerinden Türkiye'nin Ortadoğu'da savaş ateşi içine çekilme riskinin büyüdüğü bir dönemde, içerik yerine "alan" tartışmasına sıkışıp kalmak ne demek oluyor?

Taksim yasağına karşı bugüne kadar saygı duyulacak bir mücadele verildi. Ama bu mücadelenin bundan böyle de tek belirleyici mücadele eksenini olarak kalması, emek hareketine zarar verme noktasına geldi. Emek hareketini içerden çürüten bazı sendikacıların, yılda bir defa, o da içerik yerine biçim tartışmaları üzerinden "aklanmaları"nın aracına dönüştürülebilir mi 1 Mayıs? (Ki AKP iktidarı, içi boşaltıldığı

sürece "Taksim" tartışmasına son yıllarda kolaylık göstererek taraf olmadı mı?)

İşçi ve memur sendikaları konfederasyonlarının bir bölümü, doğrudan iktidarın millî görüş alanındadır. Bunların yöneticilerinden bazıları iktidar partisinin milletvekilliğine de terfi ettirilir. Bir de daha "tarafsız" görünen, ama bir bölüm yöneticisi eski sağ siyaset ilişkileri üzerinden AKP'liliğe açık geçiş yapmış veya kendi varlığını idame ettirme fırsatlığıyla iktidarın denetimi altına girmiş sendika başkan ve yöneticileri vardır. Bunlardan Türk-İş içinde artık mebzul (bol) miktarda örnek bulunmaktadır. Kuşkusuz iktidarın emek karşıtı politikalarına direnen Türk-İş yöneticileri de vardır, ama genel güç kaybı sürecini tersine çevirmeye veya konfederasyon içinde iktidar olmaya güçleri yetmez. Emek mücadelesinde dik durmaya çalışan DİSK ve iki önemli sendikası ise, güçlerinin üzerinde bir görünürlüğe sahiptirler. Yeni düzenlemelerin toplu sözleşme yetkilerini sınırlandıran hükümleri yürürlüğe girdiğinde, sendikal kesimde tasfiye hızlanacaktır.

İktidarın emeğe saldırılarına karşı yıllardır

üç maymunu oynayan Türk-İş yönetiminin, şimdi içi boşaltılmış alan tartışmalarında bindenbire keskinleşip "1 Mayıs'ta Taksim'de olacağız" diye kükremesini bir dik duruş veya iktidarla uyumlu ilişkilerinde bir kırılma noktası olarak nitelendirme imkanı var mıdır? Bu soruya dolaylı bir yanıt, kişisel bir deneyimin kısa öyküsünden çıkarılabilir.

Türk-İş'i biraz içeriden tanıma fırsatım oldu. 1996-2000 arasında 4 yıl boyunca öğretim üyeliği yanında Üniversite'den resmen görevlendirilerek Konfederasyonun Araştırma Merkezi'ni yönettim. "Merkez" deyince gözünüzde büyütme, iki sabit kadroyla götürülen bir birim. Türk-İş araştırmalarında iki boşluk vardı: Boşluklardan biri, Türk-İş'in 45 yıllık ömründe hiç yıllık çıkarmamış olmasıydı. Bağlı sendika Petrol-İş'in yıllardır başarıyla yürüttüğü bu etkinlik Türk-İş'te hiç yankı bulmamıştı. İkincisi de Türk-İş'in nitelikli bir sendikal görüş dergisinin olmamasıydı. Nitelikli yayın boşluğunu yılda iki dergi sıklığıyla 6 sayı çıkabilen "Ekonomide Durum" dergisiyle doldururken, ilk Türk-İş yaylığı da 1997'de iki cilt olarak gün yüzüne

çıkabilirdi. Bu yayınlar etrafında emek sorunlarıyla doğrudan/dolaylı ilgilenen çeşitli bilim insanları, sendika uzmanları, sol ve sosyalist yazarların buluşması da sağlanmıştı. İkinci yıllık gene iki cilt olarak 1999 sonunda çıktı. Ancak aynı dönemde Türk-İş genel kurulu olmuş ve yönetim yenilenmişti. AKP'nin kuruluş çalışmalarının, başkanı olduğu Tes-İş binasında yapıldığıyla övünen Mustafa Kumlu genel sayman koltuğuna oturdu ve ilk icraatı yeni basılmış olan yıllık dağıtımını durdurmak oldu. Görünürde yasaklamıyor, "isteyen gelip buradan alsın" diyerek fillen yasaklıyordu; işin aslı ise, "iç bilgilendirme" sonucunda, bu yaylığın fazla emek yanlısı (yani fazla sol) olduğuna hükmetmesi vardı! Bu olay ve diğer yöneticilerin kayıtsızlığı, Türk-İş'ten ayrılmamı hızlandırdı. Bir daha da Türk-İş yaylığı falan olmadı.

Şimdi aynı Mustafa Kumlu, Türk-İş'in kıdemli genel başkanı konumunda. Bir de "sürecin" akil insanı oluverdi. 1 Mayıs için Taksim kavgası yapanlara Kumlu'nun iktidar nezdindeki temaslarıyla ne kadar faydalı olabileceğini görebiliyor musunuz?